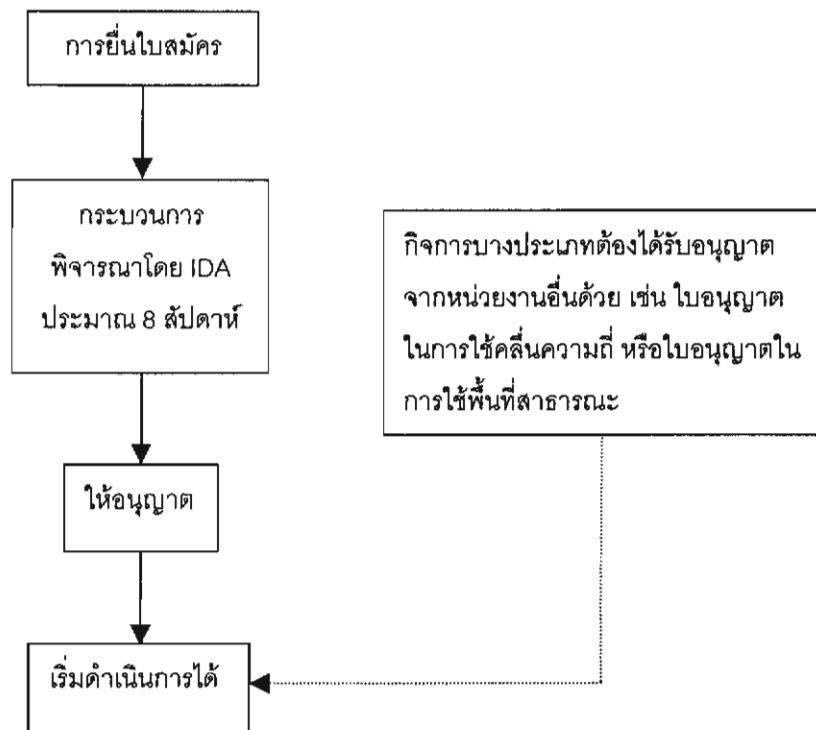


การกำหนดเกณฑ์

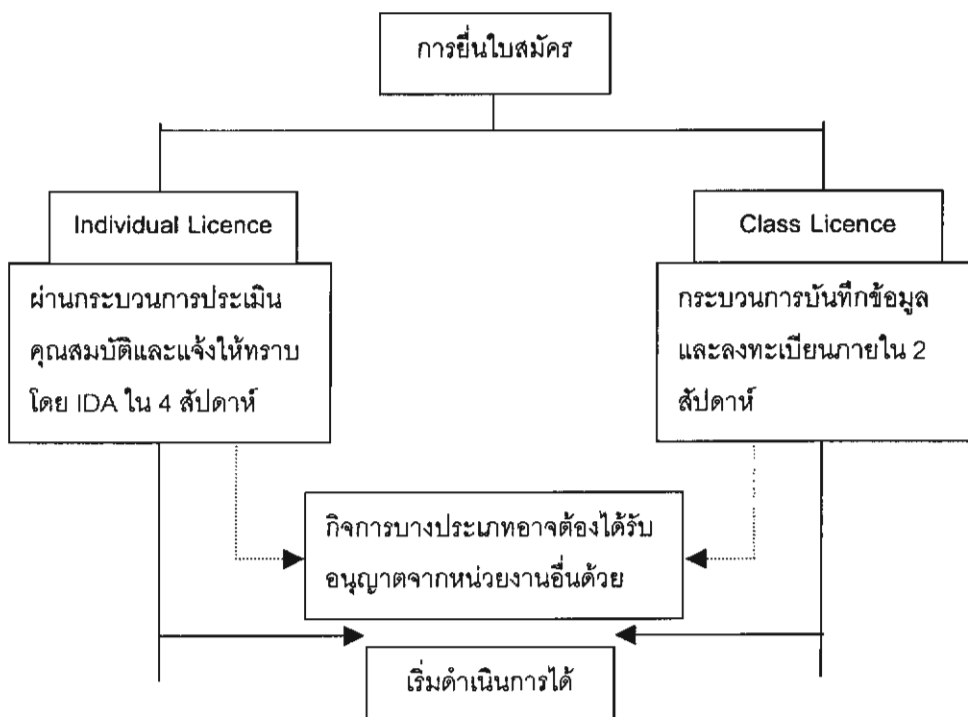
ตารางที่ 9 เกณฑ์คุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกของสิงคโปร์

ประเภทใบอนุญาต	เกณฑ์คุณสมบัติ/ เกณฑ์การคัดเลือก
Facilities-Based Operator (FBO) Licence	• ข้อมูล (วิสัยทัศน์, โครงสร้างองค์กร, ความสามารถทางการเงิน และทางเทคนิค, ข้อมูลอื่นๆ) • เกณฑ์คุณสมบัติ: ไม่มีข้อจำกัดเรื่องความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างชาติ (foreign ownership restriction) • เกณฑ์การคัดเลือก: ไม่มีการกำหนดจำนวนผู้ประกอบการล่วงหน้า ยกเว้นกรณีที่ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด • เกณฑ์การคัดเลือก: พิจารณาข้อมูลจากผู้สมัครยื่น และประเด็นอื่น เช่น ประโยชน์ต่อสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี • ใช้หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technology-Neutral Approach) ในการพิจารณา คือผู้ประกอบการมีอิสระในการเลือกเทคโนโลยีในการให้บริการ • ระยะเวลากระบวนการขออนุญาต: ภายใน 8 สัปดาห์หลังยื่นใบสมัครและข้อมูลครบถ้วน
Service-Based Operator (SBO) Licence	• ข้อมูล: Individual Licence (โครงสร้างบริษัท, ข้อมูลทางการเงิน, ประเภทกิจการ, เทคนิค, ผู้ร่วมดำเนินงาน Class Licence (โครงสร้างบริษัท) • เกณฑ์คุณสมบัติ: ไม่มีข้อจำกัดเรื่องความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างชาติ (foreign ownership restriction) • เกณฑ์การคัดเลือก: ไม่มีการจำกัดจำนวนผู้ประกอบการ class licence และ individual licence ล่วงหน้า พิจารณาจากคุณสมบัติว่าผ่านเกณฑ์หรือไม่ • ระยะเวลากระบวนการขออนุญาต: individual licence ภายใน 4 สัปดาห์ หลังยื่นใบสมัครและข้อมูลครบถ้วน • ระยะเวลากระบวนการขออนุญาต: class licence ภายใน 2 สัปดาห์ หลังการลงทะเบียน

ภาพที่ 3 กระบวนการออกใบอนุญาตแบบ Facility-Based Operator Licence ของสิงคโปร์



ภาพที่ 4 กระบวนการออกใบอนุญาตแบบ Service-Based Operator Licence ของสิงคโปร์



กรณีศึกษาที่ 2: ญี่ปุ่น

หน่วยงานผู้ออกใบอนุญาต: The Ministry of Public Management, Home Affairs, Posts and Telecommunications

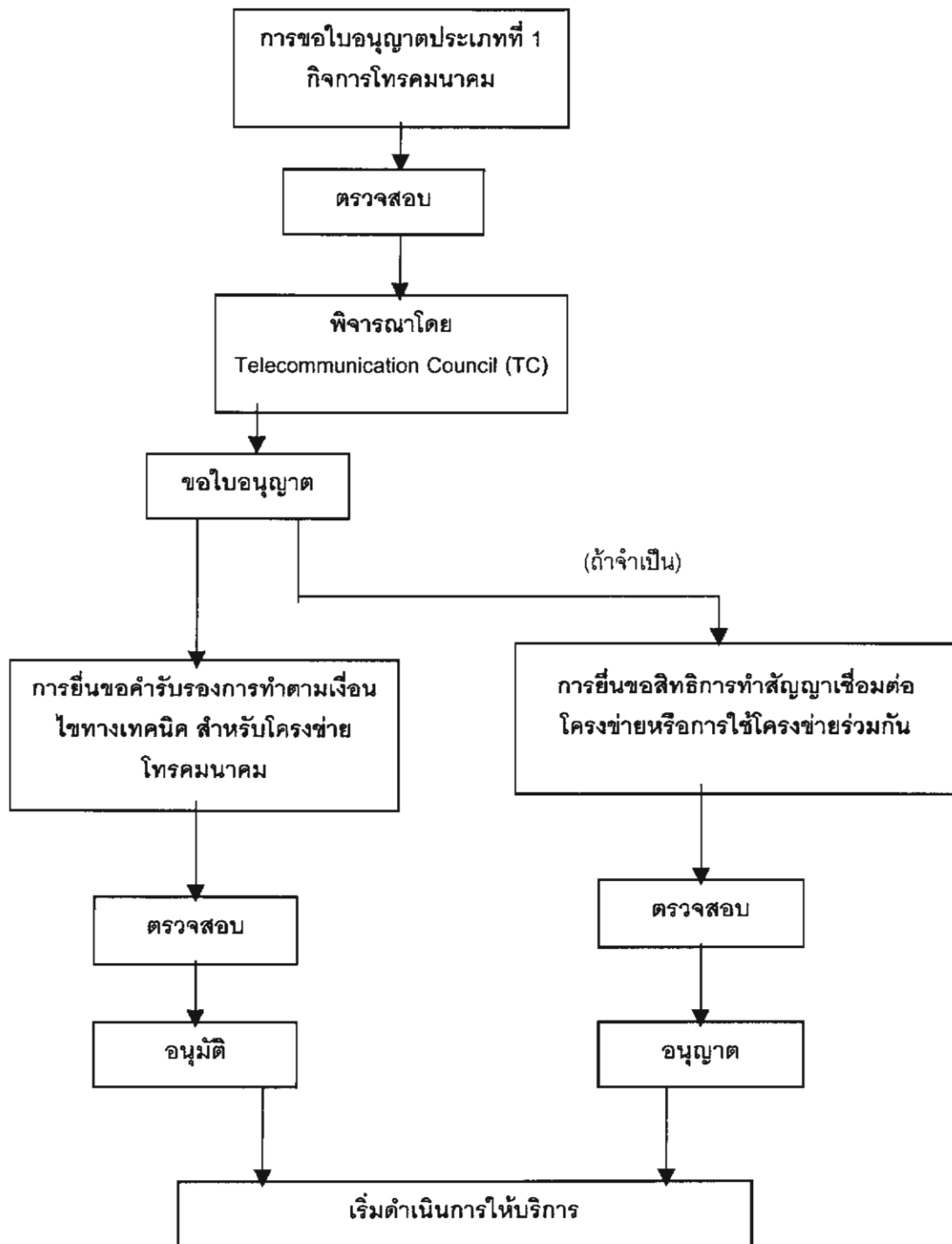
การประกาศล่วงหน้า: Manual for Market Entry into Japanese Telecommunications Business

การกำหนดเกณฑ์:

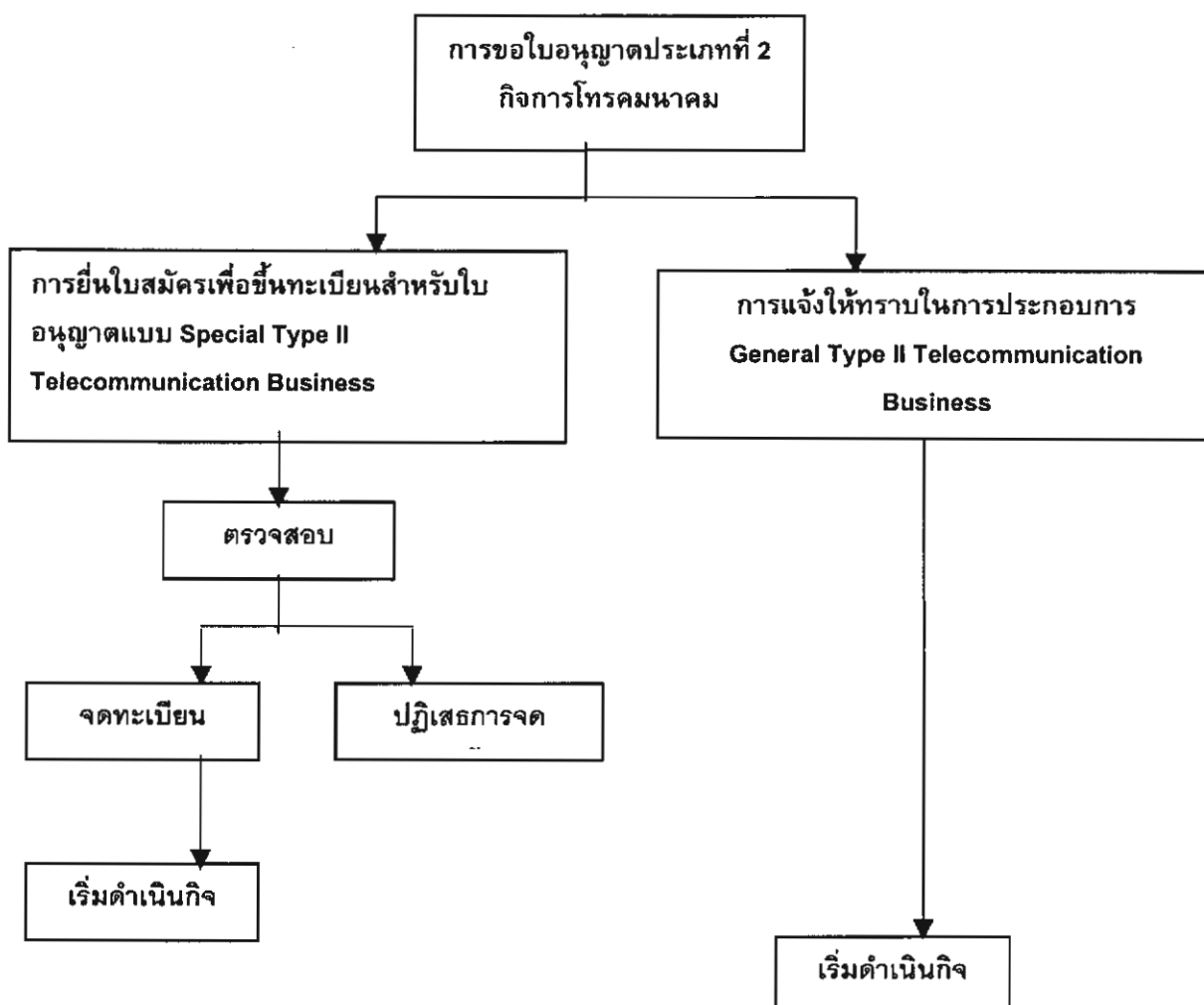
ตารางที่ 10 เกณฑ์คุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกของญี่ปุ่น

ประเภทใบอนุญาต	เกณฑ์คุณสมบัติ/เกณฑ์การคัดเลือก
Type I Telecommunication Business	• ผู้ยื่นใบสมัครต้องมีพื้นฐานทางการเงินและความสามารถทางด้านเทคนิคเพียงพอต่อการดำเนินกิจการโทรคมนาคม • มีแผนธุรกิจที่มีความเป็นไปได้ (feasible) • การให้บริการโทรคมนาคมจะส่งผลดีต่อการพัฒนากิจการโทรคมนาคมโดยรวมของประเทศ • ในช่วงระยะเวลา 2 ปีก่อนยื่นขอใบอนุญาต ผู้สมัครหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องไม่เคยเสียค่าปรับ ได้รับบทลงโทษอย่างรุนแรง หรือ เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรคมนาคมจากการกระทำผิดข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ใน the Telecommunication Business Law
Special Type II Telecommunication Business	• ผู้สมัครต้องมีพื้นฐานทางการเงินและความสามารถทางด้านเทคนิคที่เพียงพอต่อการให้บริการโทรคมนาคม • ในช่วงระยะเวลา 2 ปีก่อนยื่นขอใบอนุญาตผู้สมัครหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องไม่เคยเสียค่าปรับ ได้รับบทลงโทษอย่างรุนแรง หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรคมนาคมจากการกระทำผิดข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ใน the Telecommunication Business Law
General Type II Telecommunication Business	• ไม่มีเกณฑ์ใดๆ

ภาพที่ 5 กระบวนการออกใบอนุญาต Type I Telecommunications Business ของญี่ปุ่น



ภาพที่ 6 กระบวนการออกใบอนุญาต Type II Telecommunications Business ของญี่ปุ่น



2.4 การกำหนดค่าธรรมเนียม

กรณีศึกษาที่ 1: สหภาพยุโรป

ในสหภาพยุโรป การคิดค่าธรรมเนียมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่าบริหารจัดการ (administrative costs) นั้นจะแยกตามประเภทการให้บริการ 4 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1: ให้บริการต่างๆ บนโครงข่ายโทรคมนาคมยกเว้นเสียง (voice telephony)

แบบที่ 2: ให้บริการทางด้านเสียง (voice telephony) แต่ไม่รวมการให้บริการด้านโครงข่าย

แบบที่ 3: ให้บริการเฉพาะโครงข่ายแต่ไม่มีบริการประเภทอื่นใด

แบบที่ 4: ให้บริการทั้งด้านโครงข่ายและบริการทางเสียง (voice telephony)

ซึ่งมีวิธีการคิดค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการ (administrative fees) ดังนี้

แบบที่ 1: ให้บริการต่างๆ บนโครงข่ายโทรคมนาคมยกเว้นเสียง (voice telephony)

ในกลุ่มสหภาพยุโรปยังไม่มีเอกภาพในการคิดค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการ ตัวอย่างเช่น ในกรีซจะคิดค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการตามรายได้รวม (total gross income) ในขณะที่อิตาลีจะคิดค่าธรรมเนียมตามจำนวนภูมิภาคที่ให้บริการดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการ (เงินสกุลยูโร)

ประเทศ	จ่ายครั้งแรก	จ่ายทุกปี
กรีซ	ไม่มี	$GI < 320,213,000$ ค่าธรรมเนียม = $0.005 \cdot GI$ (min 320 Euro) $320,213,000 < GI < 640,426,000$ ค่าธรรมเนียม = $0.5 \cdot GI + 0.002 \cdot (GI - 320,213,000)$ $640,426,000 < GI < 960,639,000$ ค่าธรรมเนียม = $0.7 \cdot GI + 0.0015 \cdot (GI - 640,426,000)$ $960,639,000 < GI < 1,280,852,000$ ค่าธรรมเนียม = $0.85 \cdot GI + 0.001 \cdot (GI - 960,639,000)$ $1,280,852,000 < GI < 1,601,065,000$ ค่าธรรมเนียม = $0.95 \cdot GI + 0.0005 \cdot (GI - 1,280,852,000)$ $GI > 1,601,065,000$ ค่าธรรมเนียม = $1.0 \cdot GI + 0.00025 \cdot (GI - 1,601,065,000)$
อิตาลี	1 ภูมิภาคจ่าย 516 มากกว่า 1 ภูมิภาคจ่าย 5,164	1 ภูมิภาคหรือมากกว่าจ่าย 516

ที่มา: European Commission, Fees for Licencing Telecommunications Services and Networks, October 1999.

แบบที่ 2: ให้บริการทางด้านเสียง (voice telephony) แต่ไม่รวมการให้บริการด้านโครงข่าย

เนื่องจากการให้บริการเสียงเป็นการให้บริการกับคนจำนวนมาก ดังนั้น ในสหภาพยุโรป (ยกเว้นเดนมาร์กและฟินแลนด์) จะควบคุมโดยการออกใบอนุญาตและผู้ประกอบการต้องเสียค่าใบอนุญาต แม้ว่าจะไม่บริหารโครงข่ายโทรคมนาคมเองก็ตาม ส่วนในอังกฤษไม่ได้แยกความแตกต่างของการให้ใบอนุญาตแบบมีโครงข่ายออกจากการให้ใบอนุญาตประกอบการแบบไม่มีโครงข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการ สำหรับการให้บริการเสียง (Voice Telephony) โดยไม่ได้บริหารโครงข่าย

(หน่วย: ยูโร)

ประเทศ	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	ค่าธรรมเนียมรายปี		
		ผู้ประกอบการทุกราย	ผู้ประกอบการที่ไม่มีอำนาจเหนือตลาด	ผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด
ฝรั่งเศส				
>5 ภูมิภาค	114,336	-	228,673	475,346
≤5 ภูมิภาค	45,734	-	91,469	182,938
≤1 ภูมิภาค	22,867	-	45,734	91,469
≤1 จังหวัด	15,244	-	30,489	60,978
≤1 เมืองที่มีประชากร 1 แสนคน	7,622	-	15,244	30,488
อิตาลี				
ทั่วประเทศ	51,640	61,968	-	-
ประชากร ≤ 10 ล้านคน	20,732	20,656	-	-
ประชากร ≤ 2 แสนคน	10,328	10,328	-	-
อังกฤษ	722	361	-	-

ที่มา: European Commission, Fees for Licencing Telecommunications Services and Networks, October 1999.

แบบที่ 3: ให้บริการเฉพาะโครงข่ายแต่ไม่มีบริการประเภทอื่นใด

ทั้งฝรั่งเศสและอิตาลีมีการเก็บค่าธรรมเนียมบริหารจัดการในช่วงแรกเข้าซึ่งจ่ายเพียงครั้งเดียวและจ่ายทุกปี แต่มีจุดเน้นต่างกันที่ฝรั่งเศสจะเก็บค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับผู้ประกอบการที่ไม่มีอำนาจเหนือตลาดประมาณครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมของผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด ส่วนประเทศอิตาลีเก็บเท่าเทียมกันโดยไม่ได้แยกความแตกต่างว่าผู้ประกอบการจะมีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการ สำหรับผู้ประกอบการที่ให้บริการเฉพาะโครงข่ายแต่ไม่ได้ให้บริการอื่นใด

(หน่วย: ยูโร)

ประเทศ	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	ค่าธรรมเนียมรายปี		
		ผู้ประกอบการทุกราย	ผู้ประกอบการที่ไม่มีอำนาจเหนือตลาด	ผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด
ฝรั่งเศส				
>5 ภูมิภาค	266,785	-	533,571	1,067,142
≤5 ภูมิภาค	75,224	-	152,449	304,898
≤1 ภูมิภาค	37,112	-	76,224	152,448
≤1 จังหวัด	15,244	-	30,489	60,978
≤1 เมืองที่มีประชากร 1 แสนคน	7,622	-	15,244	30,488
อิตาลี				
ทั่วประเทศ	61,968	103,280	-	-
ประชากร ≤ 10 ล้านคน	20,656	51,640	-	-
ประชากร ≤ 2 แสนคน	10,328	25,820	-	-

ที่มา: European Commission, Fees for Licencing Telecommunications Services and Networks, October 1999.

แบบที่ 4: ให้บริการทั้งด้านโครงข่ายและบริการทางเสียง (voice telephony)

ผู้ประกอบการที่บริหารโครงข่ายและให้บริการโทรศัพท์ด้วยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 2 ใบ ใบแรกจะเป็นค่าธรรมเนียมสำหรับการให้บริการโทรศัพท์ อีกหนึ่งใบจะเป็นค่าธรรมเนียมสำหรับการให้บริการโครงข่าย ดังตารางที่ 14

อย่างการกำหนดค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมของประเทศฝรั่งเศสและอิตาลีซึ่งแจกแจงตาม ITU-T มีดังนี้

ตารางที่ 15 ค่าธรรมเนียมเลขหมายต่างประเทศสำหรับประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี

ประเทศ	เลขหมายโทรคมนาคม		
	โทรศัพท์พื้นฐาน	เลขหมายสั้น ๆ	โทรศัพท์แบบโทรฟรี
ฝรั่งเศส	จ่ายรายปีเป็นเงิน 0.0228 ยูโรต่อเลขหมาย (กรณีมีการใช้เลขหมาย) 0.0114 ยูโรต่อเลขหมาย (กรณีกันสำรอง)	จ่ายรายปีสำหรับเลขหมาย 4 ตัว 45,734 ยูโร (กรณีมีการใช้เลขหมาย) 22,867 ยูโร (กรณีกันสำรอง)	จ่ายรายปี ๆ ละ 228 ยูโร ต่อ 10,000 เลขหมาย (กรณีมีการใช้จริง) จ่าย 114 ยูโรต่อ 10,000 เลขหมาย (กรณีกันสำรอง)
อิตาลี	จ่ายปีละ 0.01 ยูโรต่อ เลขหมาย (กรณีใช้จริง) จ่ายปีละ 0.005 ยูโรต่อ เลขหมาย (กรณีกันสำรอง)	จ่ายรายปีสำหรับเลขหมาย 3 ตัว 51,640 ยูโร (กรณีใช้จริง) 25,820 ยูโร (กรณีกันสำรอง) เลขหมาย 4 ตัว จ่ายปีละ 25,820 ยูโร (กรณีใช้จริง) ปีละ 12,910 ยูโร (กรณีกันสำรอง)	--

ที่มา: European Commission, Fees for Licencing Telecommunications Services and Networks, October 1999.

การเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและคลื่นความถี่

ในสหภาพยุโรปการเก็บค่าธรรมเนียมคลื่นความถี่นิยมที่จะคิดไปพร้อมกับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยภาระค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ที่ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตมากกว่าค่าคลื่นความถี่ แต่บางประเทศก็เป็นตรงข้ามคือคิดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตคลื่นความถี่สูงกว่า ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สัดส่วนค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าใช้จ่ายคลื่นความถี่ สำหรับระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ GSM และ DCS-1800

	1 ปี		5 ปี	
	% lic. fee	% freq. fee	% lic. fee	% freq. fee
ออสเตรีย GSM	99.91	0.09	99.53	0.47
ออสเตรีย DCS	99.84	0.16	99.19	0.81
เบลเยียม GSM	99.67	0.33	98.37	1.63
เบลเยียม DCS	98.34	1.66	92.27	7.73
สวีเดน GSM1	0.38	99.61	0.078	99.92
สวีเดน GSM2	3.26	96.73	0.671	99.32
สวีเดน GSM3	2.57	97.42	0.525	99.47
เยอรมัน DCS	18.95	81.05	6.59	93.41
เดนมาร์ก GSM	0	100	0	100
เดนมาร์ก DCS	88.80	11.20	61.33	38.67
ฝรั่งเศส GSM	5.06	94.94	3.10	96.90
ฝรั่งเศส DCS	3.77	96.23	2.50	97.50
ฟินแลนด์ sonera	0	100	0	100
ฟินแลนด์ Radiolinia	0	100	0	100
ฟินแลนด์ NMT	0	100	0	100
กรีซ GSM	100	0	100	0
กรีซ DCS	100	0	100	0
ไอร์แลนด์ GSM2	97.56	2.44	83.33	16.67
ไอร์แลนด์ GSM3	96.84	3.16	79.31	20.69
ลักซ์เซมเบิร์ก Millicom	66.25	33.75	45.69	54.31
โปรตุเกส Lux	66.25	33.75	45.69	54.31
เนเธอร์แลนด์ GSM	0	100	0	100

ที่มา: European Commission, Fees for Licencing Telecommunications Services and Networks, October 1999.

กรณีศึกษาที่ 2: สิงคโปร์¹⁴

การกำหนดค่าธรรมเนียมของสิงคโปร์มีหลักคิดดังนี้

1) ค่าธรรมเนียมของ Facilities-Based Operator Licence คำนวณโดยใช้อัตราร้อยละ 1 ของ Licence's Annual Gross Turnover (AGTO) โดยมีการกำหนดอัตราขั้นต่ำไว้ ซึ่งแตกต่างกันไปสำหรับกิจการแต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะการให้บริการ และไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมแรกเข้า โดยรายละเอียดการกำหนดค่าธรรมเนียมของกิจการแต่ละประเภทที่ได้รับใบอนุญาตแบบ Facilities-Based Operator Licence

2) ค่าธรรมเนียมของ Service-Based Operator Licence ปรากฏอยู่ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ค่าธรรมเนียมของ Service-Based Operator Licence ของสิงคโปร์

ประเภทกิจการโทรคมนาคม	ค่าธรรมเนียม
Service-Based Operator (Individual) Licence	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า: ไม่มี ค่าธรรมเนียมรายปี: 5,000 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์
Live Audiotex services	200 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ ทุก 3 ปี
Audiotex services	200 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ ทุก 3 ปี
Call-back and call-origination services	200 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ ทุก 3 ปี
Internet-based voice and data services	200 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ ทุก 3 ปี
International calling card services	200 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ ทุก 3 ปี
Resale of public switched telecommunication services	ไม่มีค่าธรรมเนียม
Public Chain Payphone Services	ไม่มีค่าธรรมเนียม

ที่มา: Guidelines for Submission of Application for Services-Based Operator Licence, 2001.

¹⁴ The Info- communications Development Authority of Singapore, **Guidelines on Submission of Application for Facilities-Based Operator Licence** (2001) และ The Info- communications Development Authority of Singapore, **Guidelines for Submission of Application for Service-Based Operator Licence**, 2001, available at www.ida.gov.sg.

3. แนวทางการออกใบอนุญาตของไทย

3.1 ปัญหาของระบบสัมปทาน

ที่ผ่านมาการออกใบอนุญาตกิจการโทรคมนาคมของไทยนั้นอยู่ในรูปของระบบการให้สัมปทาน โดยรัฐบาลได้ให้อำนาจรัฐวิสาหกิจ เช่น องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย ในการทำสัญญาร่วมงานกับภาคเอกชน ซึ่งถ้าเทียบกับกรณีของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าระบบการให้สัมปทานที่ให้แก่ผู้ประกอบการเพียงรายเดียวนั้นมักเป็นส่วนหนึ่งของระบบการผูกขาดหรือในกรณีที่มีการให้หลายรายก็มักจะกระทำในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการเปิดเสรี

ในกรณีของประเทศไทยนั้น ที่ผ่านมารัฐบาลไม่ได้มีการวางแผนระยะยาวในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมอย่างเป็นระบบ ดังนั้น จุดประสงค์การให้สัมปทานจึงแตกต่างไปจากกรณีของต่างประเทศคือ มุ่งเพียงแต่แก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าในเรื่องของการขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคในช่วงปี 2530 และก็ได้ถือเป็นวิธีปฏิบัติต่อๆ มาในการเปิดส่วนร่วมให้เอกชนมีบทบาทให้บริการกิจการโทรคมนาคมประเภทอื่นๆ การทำสัญญาสัมปทานระหว่างหน่วยงานรัฐวิสาหกิจกับภาคเอกชนโดยขาดกรอบนโยบายกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมในภาพรวมทำให้เกิดปัญหาตามมาดังนี้

- 1) การให้สัมปทานโดยหลายหน่วยงานทำให้ขาดมาตรฐานการทำสัญญา เนื่องจากขาดองค์กรกลางในการทำสัญญาสัมปทาน ทำให้เงื่อนไขในสัมปทานของแต่ละรายก็แตกต่างกัน และมีผู้ได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันเกิดขึ้น
- 2) สัญญาสัมปทานไม่มีเงื่อนไขกำกับดูแลเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมหรือการคุ้มครองผู้บริโภค
- 3) ในแง่ของกระบวนการให้สัมปทาน ถึงแม้บางครั้งจะใช้วิธีการประมูลแต่เกณฑ์การคัดเลือกขาดความชัดเจนทำให้เป็นกระบวนการที่ขาดความโปร่งใส

3.2 แนวทางการออกใบอนุญาตของไทย

รัฐบาลได้เริ่มวางแผนการพัฒนากิจการโทรคมนาคมอย่างจริงจังโดยกำหนดไว้เป็นแผนแม่บท ซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 รวมทั้งได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมหลายฉบับ มีที่สำคัญดังนี้

กฎหมายการกำกับดูแลภาคเศรษฐกิจทั่วไป ได้แก่ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า

กฎหมายการกำกับดูแลกิจการภาคโทรคมนาคมโดยเฉพาะ ได้แก่ พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม

สำหรับการพิจารณาเรื่องใบอนุญาตนั้น จะต้องพิจารณา พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม เป็นหลัก เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ได้วางกรอบแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้อย่างกว้างๆ โดยจะแบ่งประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็นคือ การแบ่งประเภทใบอนุญาต เงื่อนไขกำกับดูแลในใบอนุญาต กระบวนการออกใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม

3.2.1 การแบ่งประเภทใบอนุญาต

พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคมได้จัดการให้บริการโทรคมนาคมที่มีอยู่และที่จะเกิดขึ้นออกเป็น 3 ประเภทกว้างๆ ตามมาตรา 7 ดังนี้

ตารางที่ 18 การแบ่งประเภทใบอนุญาตตามมาตรา 7 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม

ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง	ใบอนุญาตแบบที่สอง	ใบอนุญาตแบบที่สาม
▪ ไม่มีโครงข่าย ▪ ควรให้บริการได้โดยเสรี ▪ แจ้งให้ กทช. ทราบ แล้วเริ่มดำเนินการได้	▪ มี หรือ ไม่มีโครงข่าย ▪ เป็นการให้บริการเฉพาะกลุ่ม ▪ ไม่มีผลต่อการแข่งขันเสรี ▪ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แล้วเริ่ม ดำเนินการได้	▪ มีโครงข่าย ▪ ให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก ▪ อาจมีผลต่อการแข่งขันเสรีและสาธารณประโยชน์ ▪ ต้องผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจาก กทช. ก่อน

ข้อสังเกต

เมื่อเทียบกับหลักสากลแล้ว การแบ่งประเภทใบอนุญาตตามมาตรา 7 ใน พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม 2544 นั้น ถือหลักการมีและไม่มีโครงข่ายเป็นหลัก โดยกิจการที่มีโครงข่ายและอาจมีผลต่อการแข่งขันเสรีหรืออาจมีผลต่อสาธารณประโยชน์ ต้องขอใบอนุญาตแบบเฉพาะราย

อย่างไรก็ตามการแบ่งประเภทใบอนุญาตและคำจำกัดความของใบอนุญาตแต่ละแบบนี้ยังมีความไม่ชัดเจนอีกหลายประการ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจการโทรคมนาคมบางประเภทว่าควรให้เข้าข่ายใบอนุญาตแบบใด และเมื่อคำจำกัดความของใบอนุญาตแต่ละแบบยังไม่

ชัดเจน ก็ส่งผลให้เกิดปัญหาการกำหนดเงื่อนไขกำกับดูแลที่เหมาะสมสำหรับใบอนุญาตแต่ละแบบด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้ายึดคำจำกัดความใบอนุญาตตามมาตรา 7 เป็นหลัก อาจสามารถจัดกลุ่มประเภทกิจการโทรคมนาคมที่เข้าข่ายใบอนุญาตแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 19 การตีความกิจการที่เข้าข่ายใบอนุญาตแต่ละประเภท

ประเภทใบอนุญาต	คำจำกัดความ	ตัวอย่างกิจการที่เข้าข่าย
ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง	- ไม่มีโครงข่าย - ควรให้บริการได้โดยเสรี - แจ้งให้ กทช. ทราบ แล้วเริ่มดำเนินการได้	กิจการที่ไม่มีโครงข่ายและให้บริการแก่ลูกค้าทั่วไป เช่น อินเทอร์เน็ต resale หรือ บริการเสริมอื่นๆ (value-added services)
ใบอนุญาตแบบที่สอง	- มี หรือ ไม่มีโครงข่าย - เป็นการให้บริการเฉพาะกลุ่ม - ไม่มีผลต่อการแข่งขันเสรี - ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แล้ว เริ่มดำเนินการได้	กิจการที่มีโครงข่ายแต่ให้บริการเฉพาะกลุ่ม เช่น trunked radio services หรือ private radio networks
ใบอนุญาตแบบที่สาม	- มีโครงข่าย - ให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก - อาจมีผลต่อการแข่งขันเสรีและสาธารณประโยชน์ - ต้องผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจาก กทช. ก่อน	กิจการที่มีโครงข่ายและให้บริการแก่ลูกค้าทั่วไป เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์ทางไกล โทรศัพท์ระหว่างประเทศ โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการสื่อสารข้อความ/ข้อมูล วิทยุติดตามตัว

จากการจัดกลุ่มประเภทกิจการโทรคมนาคมตามตารางข้างต้นอาจสังเกตได้ว่ามีปัญหาในการจัดกลุ่มกิจการบางประเภทได้แก่

1) กิจการที่ไม่มีโครงข่ายของตนเอง แต่อาจมีอำนาจเหนือตลาด หรือมีผลต่อการแข่งขันและสาธารณประโยชน์ เช่น ผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่อาจต้องการหลีกเลี่ยงใบอนุญาตแบบที่สามโดยขอใบอนุญาตแบบที่สองแทน โดยอ้างว่าจะสร้างโครงข่ายเพื่อให้บริการเฉพาะกลุ่มอย่างเดียวแล้วจัดตั้งบริษัทลูกมารับซื้อบริการโครงข่าย ในการนี้ทั้งบริษัทแม่และบริษัทลูกจะไม่เข้าข่ายใบอนุญาตแบบที่สาม เพราะบริษัทแม่มีโครงข่ายแต่ให้บริการเฉพาะกลุ่มและบริษัทลูกให้บริการแก่ลูกค้าทั่วไปแต่ไม่มีโครงข่าย การแก้ปัญหา กทช. จะต้องประกาศเป็นข้อกำหนดว่าบริการได้อยู่ประเภทใดอย่างชัดเจนตั้งแต่ต้น

2) กิจการที่ไม่มีโครงข่ายและเป็นการให้บริการเฉพาะกลุ่ม เช่น ระบบ ATM ของธนาคาร สามารถตีความว่าจะเข้าข่ายใบอนุญาตแบบหนึ่งหรือสองก็ได้

นอกจากความไม่ชัดเจนในการแบ่งประเภทในใบอนุญาต ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการจัดกลุ่มกิจการโทรคมนาคมแล้ว ลักษณะคำจำกัดความของใบอนุญาต โดยเฉพาะในแบบที่หนึ่งและสองยังส่งผลให้เกิดปัญหาในการกำหนดเงื่อนไขการกำกับดูแลด้วย ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

3.2.2 เงื่อนไขในใบอนุญาต

จากแนวคิดเชิงทฤษฎีและตัวอย่างต่างประเทศที่ได้กล่าวมาแล้ว แนวทางการกำหนดเงื่อนไขใบอนุญาตนั้นควรจะกำหนดเฉพาะเงื่อนไขที่จำเป็น ทั้งนี้จะต้องดูความพร้อมของเครื่องมือกำกับดูแลอื่นๆ ก่อนด้วย

ในกรณีของประเทศไทยนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมที่สำคัญประกอบไปด้วยกฎหมายต่างๆ ดังนี้

■ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายกำกับดูแลภาพรวมเศรษฐกิจทั่วไปเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันในภาคเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ยังมีช่องโหว่ที่ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้คือ¹⁵ การยังไม่มีประกาศคำจำกัดความของ “ผู้มีอำนาจเหนือตลาด” อย่างครอบคลุม และการที่องค์กรที่บังคับใช้กฎหมายไม่ปลอดจากการเมือง

¹⁵ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, การสร้างแนวร่วมในการหลักดันนโยบายการแข่งขันทางการค้า, กรุงเทพฯ: 2545

ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้มีแนวโน้มว่าคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. จะต้องกำหนดเงื่อนไขกำกับดูแลเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าสำหรับกิจการโทรคมนาคม โดย กทช. อาจกำหนดให้เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของใบอนุญาตก็ได้

■ พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดให้จัดตั้ง กทช. และกำหนดอำนาจหน้าที่ของ กทช. อย่างไรก็ตามพ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่ได้ให้แนวทางในเรื่องของการออกใบอนุญาตหรือการกำหนดเงื่อนไขกำกับดูแลอื่นๆ แต่อย่างใด

■ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มีสาระสำคัญในการกำหนดแนวทางการให้อนุญาตและเงื่อนไขการกำกับดูแลอื่นๆ นอกเหนือไปจากเรื่องการจัดสรรคลื่นความถี่ อาจสรุปได้ดังนี้

หมวดที่ 1 การอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

- การแบ่งประเภทใบอนุญาต
- กระบวนการให้อนุญาต
- การใช้คลื่นความถี่
- การกำหนดค่าธรรมเนียม
- การใช้หมายเลขโทรคมนาคม
- การแก้ไข/เพิกถอนใบอนุญาต
- การให้บริการทางสังคม
- การแข่งขันที่เป็นธรรม

หมวดที่ 2 การใช้และการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม

หมวดที่ 3 มาตรฐานโครงข่ายโทรคมนาคมและอุปกรณ์

หมวดที่ 4 สิทธิของผู้รับใบอนุญาต

หมวดที่ 5 สิทธิของผู้ใช้บริการ

หมวดที่ 6 สัญญาให้บริการโทรคมนาคม

หมวดที่ 7 ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม

หมวดที่ 8 การกำกับดูแล

หมวดที่ 9 การบังคับทางปกครอง

หมวดที่ 10 บทลงโทษ

บทเฉพาะกาล

ข้อสังเกต

เครื่องมือกำกับดูแลของไทยนั้นยังขาดความพร้อมในการบังคับใช้อยู่มาก ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 หรือ แม้กระทั่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 เอง เนื่องจากว่ายังเป็นเพียงกรอบกฎหมายกว้างๆ ที่ขาดรายละเอียด ดังนั้นจึงมีแนวโน้มว่าในระยะแรก การให้อนุญาตต้องใช้ใบอนุญาตที่มีเงื่อนไขการกำกับดูแลครบถ้วน เพื่อความรัดกุมในการกำกับดูแล จนกว่า กทช. จะสามารถพัฒนาเครื่องมือในการกำกับดูแลอื่นๆ มาบังคับใช้ได้

อย่างไรก็ตาม การกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตแต่ละประเภทก็ยังมีปัญหาอันสืบเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของคำจำกัดความของใบอนุญาตแต่ละแบบ นอกจากนี้ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคมเองก็ไม่ได้มีการระบุมาตราใดควรบังคับใช้กับใบอนุญาตแบบใด ทั้งๆ ที่ตามหลักแล้วกิจการต่างประเภทกันควรมีเงื่อนไขกำกับดูแลที่แตกต่างกัน ตัวอย่างของปัญหาดังกล่าว เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากคำจำกัดความของใบอนุญาตแบบที่สองคือ จำกัดไว้ว่าเป็นการให้บริการเฉพาะกลุ่ม หรือในขณะที่ใบอนุญาตแบบที่หนึ่งสามารถตีความได้ว่าเป็นกิจการที่ให้บริการเฉพาะกลุ่มหรือบริการทั่วไปก็ได้ ตามหลักแล้วบริการที่ให้เฉพาะกลุ่มน่าจะเกิดผลกระทบต่อสังคมน้อยกว่าการให้บริการทั่วไป ดังนั้น การบริการเฉพาะกลุ่มจึงควรที่จะมีเงื่อนไขกำกับดูแลที่น้อยกว่า แต่หากกำหนดให้เป็นเช่นนั้นจะทำให้ใบอนุญาตแบบที่สอง มีเงื่อนไขกำกับดูแลที่น้อยกว่าแบบที่หนึ่ง ซึ่งจะขัดกับระดับความเข้มงวดในการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติก่อนได้รับอนุญาตที่กำหนดไว้ใน มาตรา 7

สำหรับแนวทางการแก้ไขความไม่ชัดเจนของกฎหมายอาจทำได้ 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1: ยึดหลักที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเข้าตลาดน้อยที่สุด โดยกำหนดให้กิจการที่ไม่มีโครงข่ายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการเฉพาะกลุ่มหรือทั่วไป เข้าข่ายใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง ในขณะที่กิจการที่มีโครงข่ายที่ให้บริการเฉพาะกลุ่มเข้าข่ายใบอนุญาตแบบที่สองและต้องมีเงื่อนไขก่อนได้รับอนุญาตมากกว่าแบบที่หนึ่ง ส่วนการกำหนดรายละเอียดเงื่อนไขการกำกับดูแลหลังได้รับใบอนุญาตแล้ว ทั้งใบอนุญาตแบบที่หนึ่งและสองควรมีเนื้อหากำกับดูแลที่มีความเข้มงวดใกล้เคียงกัน

แนวทางที่ 2: ยึดหลักการให้บริการเฉพาะกลุ่มไม่ว่าจะมีหรือไม่มีโครงข่ายเป็นหลัก ตามแนวทางนี้การให้บริการเฉพาะกลุ่มไม่ว่าจะมีหรือไม่มีโครงข่ายก็เข้าข่ายใบอนุญาตประเภทที่สองทั้งหมด ซึ่งจะทำให้ใบอนุญาตประเภทที่สองมีเกณฑ์คุณสมบัติก่อนได้รับอนุญาตมากกว่าแบบที่หนึ่ง แต่เมื่อเข้าสู่ตลาดแล้วจะมีเงื่อนไขการกำกับดูแลที่น้อยกว่า คือไม่ต้องมีความเข้มงวดมากในกรณีของการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค

จากแนวคิดทั้งสองวิธีนี้ แนวทางที่ 1 น่าจะส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันมากกว่าเนื่องจากวิธีคิดตามแนวทางที่ 2 อาจทำให้เกิดอุปสรรคการเข้าตลาดโดยไม่จำเป็นสำหรับกิจการที่ไม่มีโครงข่ายเพื่อให้บริการเฉพาะกลุ่มได้ ซึ่งถ้าเป็นไปตามแนวความคิดดังกล่าวนี้ เงื่อนไขการกำกับดูแลน่าจะเป็นไปในลักษณะตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 ตัวอย่างการกำหนดเงื่อนไขกำกับดูแลสำหรับใบอนุญาตแต่ละประเภท

	ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง	ใบอนุญาตแบบที่สอง	ใบอนุญาตแบบที่สาม
การบริหารใบอนุญาต	จำเป็นต้องมีอยู่ในใบอนุญาตทุกแบบ ซึ่งได้แก่ประเด็นต่อไปนี้ ขอบเขตใบอนุญาต คำจำกัดความ การตีความ ระยะเวลา การโอนสิทธิความเป็นเจ้าของ การระงับ ต่อ หรือยกเลิกใบอนุญาต		
การป้องกันการผูกขาด	ให้เป็นไปตามกลไก พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า	ให้เป็นไปตามกลไกการแข่งขันทางการค้า และการ กทช. สามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้ ตามที่กำหนดใน มาตรา 19 และ มาตรา 21	
การคุ้มครองผู้บริโภค	เงื่อนไขใบอนุญาตแบบที่หนึ่งและสองเหมือนกัน มีเงื่อนไขการกำกับดูแลเชิงงวดเพื่อป้องกันการเอาเปรียบผู้บริโภค		มีเงื่อนไขในการคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มงวด
การกำกับดูแลทางด้านราคา	ไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขการกำกับดูแลทางด้านราคา ควรปล่อยให้ เป็นไปตามกลไกตลาด		มีการกำกับดูแลทางด้านราคา ในกรณีที่ เป็นผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด
การให้บริการทางสังคม	ไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขเพื่อการให้บริการทางสังคม เนื่องจากถือว่าเป็นไปตามมาตรา 18 คือผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมในการให้บริการสังคมโดยการจ่ายค่าใช้โครงข่ายให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตแบบที่สามแล้ว		ควรกำหนดรายละเอียดตาม มาตรา 17 และ มาตรา 18 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม
การเชื่อมต่อโครงข่าย	ไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขการเชื่อมต่อโครงข่าย เพราะเป็นกิจการที่ไม่มีโครงข่ายหรือเป็นโครงข่ายที่ให้บริการเฉพาะกลุ่ม		มีเงื่อนไขเชื่อมต่อโครงข่ายเฉพาะผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาดเท่านั้น
มาตรฐานทางเทคนิค	อาจต้องมีการกำหนดมาตรฐานแนวเทคนิคในกรณีที่ใช้อุปกรณ์ที่มีการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ของโครงข่ายสาธารณะ		จำเป็นต้องมีเพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรคในการเชื่อมต่อโครงข่ายและการให้บริการ
การกำกับดูแล เช่น การรายงานข้อมูลเพื่อการตรวจสอบ และการให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานกำกับดูแล	ต้องบังคับใช้กับใบอนุญาตทุกแบบ		
การระงับข้อพิพาท	ต้องมีเพื่อระงับกลไกในการระงับข้อพิพาท		
สิทธิในการใช้พื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ส่วนบุคคล	ไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขเรื่องนี้ เพราะเป็นกิจการที่ไม่มีโครงข่าย หรือเป็นโครงข่ายที่ใช้เฉพาะกลุ่ม		จำเป็นต้องมีเงื่อนไขเรื่องนี้เพราะผู้ประกอบการต้องอาศัยสิทธิในการติดตั้งและใช้โครงข่ายในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคลอื่นๆ เพื่อให้บริการโทรคมนาคม

3.2.3 กระบวนการออกใบอนุญาต

มาตรา 8

- ให้ กทช. กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตโดยเปิดเผยล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต วิธีการและหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต
- ให้ กทช. กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต วิธีการขอรับ เอกสารหลักฐาน ข้อมูลที่จำเป็น วิธีการพิจารณา ระยะเวลา ขอบเขตการให้อนุญาต และเงื่อนไขที่จำเป็นอื่นๆ
- สัดส่วนความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างชาติ (Foreign ownership restriction) ไม่เกินร้อยละ 25 สำหรับใบอนุญาตแบบที่สองและสาม
- ผู้ยื่นขอใบอนุญาตแบบที่สามต้องมีแผนการลงทุน และแผนการให้บริการ

ข้อสังเกต

ในมาตรา 8 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้ให้กรอบการดำเนินการสำหรับกระบวนการออกใบอนุญาตว่าจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตโดยเปิดเผยล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต วิธีการ และหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศและหลักการของความโปร่งใสดังกล่าวในส่วนที่ 1 ประเด็นที่น่าจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้จึงอยู่ที่คุณสมบัติผู้รับใบอนุญาตว่าต้องระบุอะไรบ้างและสาระนั้นๆ จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการที่สมัครขอรับใบอนุญาตในประเภทใด ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่ขอรับใบอนุญาตประเภทที่ 3 ตาม พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม ก็จะต้องมีคุณสมบัติว่าไม่เป็นผู้รับใบอนุญาตบริการประเภทเดียวกันในปัจจุบันหรือมีความเกี่ยวพันเชิงธุรกิจกับผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตบริการประเภทเดียวกันในปัจจุบัน และต้องมีประสบการณ์ มีสถานภาพทางการเงิน มีแผนธุรกิจและแผนทางเทคนิคเกี่ยวกับการขยายการให้บริการ เป็นต้น แต่ถ้าหากเป็นผู้ประกอบการที่สมัครขอรับใบอนุญาตให้บริการส่งข้อมูลสื่อสาร ซึ่งอยู่ในตลาดที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างมากอยู่แล้ว คุณสมบัติที่ยกตัวอย่างข้างต้นก็อาจไม่มีความจำเป็น เป็นต้น

สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกก็อาจใช้วิธีการต่างๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 ในส่วนที่ 1 แล้วแต่ กทช. จะเห็นสมควร วิธีการที่เสนอไว้ในตารางดังกล่าวคือ การประมูลซึ่งมีข้อดีก็คือมีความโปร่งใสมากที่สุด ผู้ให้ผลตอบแทนต่อใบอนุญาตสูงสุดมักจะเป็นผู้ที่สามารถประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ตลาดมีประสิทธิภาพด้วย

ในประเด็นเรื่องระยะเวลาและขั้นตอนในการให้ใบอนุญาตนั้นบทความนี้ได้เสนอแนวทางปฏิบัติของต่างประเทศในส่วนที่ 1 ไว้ซึ่งอาจจะนำมาอ้างอิงได้ สิ่งนี้อาจแตกต่างกันไปจะเป็นเรื่องของระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนที่ต้องสอดคล้องกับภารกิจและกำลังคนของ กทช. ที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จ ส่วนขั้นตอนที่ประกอบด้วยการประกาศหลักเกณฑ์ การเปิดรับใบสมัคร การรับฟังความเห็น การตอบข้อซักถาม และการพิจารณาของหน่วยงานกำกับดูแลเป็นขั้นตอนมาตรฐานที่จำเป็นในการสร้างความโปร่งใสของกระบวนการ

3.2.4 การกำหนดค่าธรรมเนียม

มาตรา 11

- ประเภทค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมในการใช้คลื่นความถี่ ค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ตามที่ กทช. กำหนด
- การกำหนดค่าธรรมเนียมต้องไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ประกอบการ
- การกำหนดค่าธรรมเนียมคลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม ให้ กทช. คำนึงถึงสาธารณประโยชน์เป็นหลัก
- การกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ กทช. คำนึงถึงประเภทแบบใบอนุญาตและรายจ่ายในการกำกับดูแล

ข้อสังเกต

จากตัวอย่างค่าธรรมเนียมใบอนุญาตของประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ทั้งนี้ก็เป็นเพราะต้นทุนการดำเนินการของหน่วยงานกำกับดูแลในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน สืบเนื่องมาจากค่าจ้างแรงงานค่าครองชีพที่แตกต่างกัน ความจำกัดของทรัพยากรทางด้านโทรคมนาคม ได้แก่ เลขหมายโทรคมนาคม คลื่นความถี่ เขตทางติดตั้งอุปกรณ์ โทรคมนาคมมีความจำกัดในระดับที่แตกต่างกัน ที่เห็นได้ชัดก็เป็นในประเด็นคลื่นความถี่ บางประเทศคิดค่าคลื่นความถี่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบสัดส่วนกับค่าใบอนุญาต เช่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน ในทางตรงข้าม ออสเตรเลีย เบลเยียม ไอร์แลนด์ กลับคิดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่สูงกว่าค่าคลื่นความถี่ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าผู้กำกับดูแลจะต้องเป็นผู้กำหนดให้สอดคล้องกับระดับความจำกัดของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการโทรคมนาคม

สำหรับประเทศไทยนั้น มาตรา 11 ได้กำหนดหลักการเรื่องค่าธรรมเนียมไว้อย่างกว้างๆ มิได้ลงในรายละเอียดตามประเภทของใบอนุญาตแต่อย่างใด ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นกรณีไปตามความเหมาะสมสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล และการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามแต่ละประเภทใบอนุญาต สิ่งที่สำคัญก็คือ การคิดค่าใบอนุญาตนั้นควรจะมีหลักการที่ว่าหากมีเงินค่าธรรมเนียมเหลือจากการปฏิบัติงานในปีดำเนินการใดๆ หน่วยงานกำกับดูแลหรือ กทช. ควรจะลดหย่อนค่าธรรมเนียมรายปีในปีต่อ ๆ ไปให้แก่ผู้รับใบอนุญาต ซึ่งอาจมีวิธีการต่างๆ ในการคิดลดหย่อน เช่น คิดตามสัดส่วนของเวลาที่ใช้ในการกำกับดูแลกิจกรรมตามประเภทใบอนุญาตนั้นๆ (unit time costing) หรืออาจใช้วิธีการถัวเฉลี่ยสำหรับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการกำกับดูแลตามประเภทใบอนุญาตนั้นๆ โดยถือว่าใบอนุญาตประเภทเดียวกันมีค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแลที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีวิธีการคิดค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแลจากรายได้และขนาดของพื้นที่ดำเนินการ กล่าวคือ ถ้ามีรายได้มากและขนาดพื้นที่ดำเนินการกว้างขวางก็อาจจะได้รับส่วนลดหย่อนน้อย ในกรณีที่คิดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทหนึ่งๆ เท่ากัน สำหรับผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด ทำให้เป็นภาระของหน่วยงานกำกับดูแลที่ต้องติดตามควบคุมมากกว่าผู้ประกอบการรายที่เล็กกว่าและไม่มีอำนาจเหนือตลาด ก็จะได้สัดส่วนของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่จะลดหย่อนในปีต่อไปน้อยกว่า เป็นต้น

3.3 การออกใบอนุญาตตามบทเฉพาะกาล

3.3.1 การออกใบอนุญาตประกอบการแก้ไขรัฐวิสาหกิจ

มาตรา 79 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 กำหนดให้ กทช. ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามลักษณะและประเภทของการประกอบกิจการ ขอบเขตการให้บริการ รวมทั้งสิทธิต่างๆ ในการให้บริการโทรคมนาคมเท่าที่อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามที่มีอยู่ ภายใน 180 วันนับตั้งแต่วันที่ กทช. กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต ทั้งนี้ กทช. สามารถกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบกิจการตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับบริการอยู่เดิม และการพัฒนาเพื่อให้มีการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือจุดประสงค์อื่น

ในปัจจุบัน รัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งได้ให้บริการโทรคมนาคมหลายประเภท เช่น บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่นให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน บริการสายเช่า บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการวิทยุติดตามตัว และบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยให้บริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ บริการอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการวิทยุติดตามตัว เป็นต้น หากรัฐวิสาหกิจทั้งสองปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎหมายอย่างครบถ้วน กทข. ก็มีหน้าที่ที่จะต้องออกใบอนุญาตประกอบการบริการต่าง ๆ ที่รัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งนี้ดำเนินการอยู่

ทั้งนี้ ในการออกใบอนุญาตดังกล่าว กทข. สามารถกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบกิจการตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับบริการอยู่เดิม และการพัฒนาเพื่อให้มีการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือจุดประสงค์อื่น กทข. จึงสามารถกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในใบอนุญาตของรัฐวิสาหกิจทั้งสองได้ ทั้งข้อกำหนดทั่วไป เช่น เงื่อนไขการให้บริการอย่างทั่วถึง คุณภาพของการบริการ การคุ้มครองผู้บริโภค และเงื่อนไขที่บังคับใช้เฉพาะกับผู้รับใบอนุญาตประเภทที่สามที่มีอำนาจเหนือตลาด เช่น การกำหนดอัตราค่าบริการ หน้าที่ในการให้ผู้อื่นเชื่อมต่อโครงข่ายในบริการที่รัฐวิสาหกิจทั้งสองมีอำนาจเหนือตลาด เช่น บริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ และอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศของ กสท. ก่อนที่มีการเปิดเสรี ให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาด จนเกิดการแข่งขันกันอย่างมีประสิทธิภาพ และบริการโทรศัพท์พื้นฐานและบริการอื่นๆ ของ ทศท. คอร์ปอเรชั่น ในกรณีที่ไม่มี การแปรสัญญาความร่วมมือกัน ซึ่งทำให้ ทศท. คอร์ปอเรชั่นมีอำนาจเหนือตลาดดังกล่าว

3.3.2 การออกใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการเอกชนที่ทำสัญญาร่วมการทำงานกับรัฐวิสาหกิจ

มาตรา 80 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 กำหนดให้ กทข. ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการเอกชนที่ได้รับอนุญาต สัมปทาน ทำสัญญาร่วมการทำงานหรือสัญญาอื่นกับ กสท. หรือ ทศท. ตลอดจนหน่วยงานอื่นของรัฐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ในกรณีที่ผู้ประกอบการนั้นได้ทำความตกลงกับ กสท. หรือ ทศท. ตลอดจนหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อเปลี่ยนการอนุญาต สัมปทานหรือสัญญานั้นเป็นการได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ได้รับสิทธิประกอบการกิจการตามขอบเขตของบริการเดิมตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดกับ พ.ร.บ. นี้ และในการออกใบอนุญาตให้นำบทบัญญัติในมาตรา 79 มาใช้โดยอนุโลม

ตามบทบัญญัติดังกล่าว หากผู้ประกอบการเอกชนที่ได้รับอนุญาต สัมปทาน ทำสัญญาร่วม การงานหรือสัญญาอื่นกับ กสท. หรือ ทศท. ตลอดจนหน่วยงานอื่นของรัฐ สามารถทำความตกลง กับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อเปลี่ยนการอนุญาต สัมปทานหรือที่เรียกว่า “การแปรสัญญา สัมปทาน” ได้สำเร็จ ผู้ประกอบการก็มีสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตจาก กทช. ตามขอบเขตของบริการ เดิมตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ โดย กทช. สามารถกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ในใบอนุญาตทั้งข้อกำหนด ทั่วไป เช่น เงื่อนไขการให้บริการอย่างทั่วถึง คุณภาพของบริการ การคุ้มครองผู้บริโภค และเงื่อนไข ที่บังคับใช้เฉพาะกับผู้รับใบอนุญาตประเภทที่สามที่มีอำนาจเหนือตลาด เช่น การกำหนดอัตราค่า บริการและหน้าที่ในการให้ผู้อื่นเชื่อมต่อโครงข่ายในบริการที่ผู้ประกอบการนั้นมีอำนาจเหนือตลาด

3.4 การออกใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการรายใหม่

ในการออกใบอนุญาตประกอบการกิจการโทรคมนาคมใดๆ สำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งไม่ใช่รัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งหรือผู้ประกอบการเอกชนที่ร่วมการงานกับภาครัฐ ซึ่งรวมถึงการออก ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมให้แก่รัฐวิสาหกิจหรือผู้ประกอบการเอกชนที่ร่วมการงานกับ ภาครัฐ นอกเหนือจากขอบเขตที่กำหนดในมาตรา 79 และมาตรา 80 ของ พ.ร.บ. การประกอบกจิ กการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ดังกล่าวข้างต้น กทช. สามารถพิจารณาและดำเนินการตามหมวด 1 ของกฎหมายดังกล่าวได้โดยตรง โดยให้ผู้ประกอบการเหล่านั้นชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใน อัตราที่ กทช. กำหนดตามบทบัญญัติในมาตรา 11 ของกฎหมายดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บริการดังกล่าวเป็นบริการที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เช่น คลื่น ความถี่หรือวงโคจรดาวเทียม และมีผู้ประกอบการเอกชนที่ร่วมการงานกับภาครัฐดำเนินการอยู่ก่อน ซึ่งยังไม่สามารถแปรสัญญาร่วมการงานได้ หาก กทช. เห็นว่าการเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต โดย มุ่งให้ครอบคลุมเฉพาะต้นทุนในการบริหารใบอนุญาต (administrative cost) อาจทำให้เกิดความไม่ เสมอภาคระหว่างผู้ประกอบการรายใหม่กับผู้ประกอบการเอกชนที่ร่วมการงานกับภาครัฐ กทช. อาจพิจารณาเปิดประมูลการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดดังกล่าวในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ นั้นแก่ผู้ประกอบการที่ต้องการใบอนุญาต การแข่งขันในการประมูลจะช่วยให้ผู้ประกอบการราย ใหม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในระดับที่เหมาะสม และสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขัน ระหว่างผู้ประกอบการรายใหม่และรายเดิมได้

เอกสารอ้างอิง

- Department of Trade and Industry, **Notes for the Guidance of Applicants for a Licence to Run a Telecommunications System**, May 2002 (available at <http://www.dti.gov.uk>)
- European Telecommunications Office, **Final Report on Categories of Authorizations**, October 1999 (available at <http://www.eto.dk/licensing>)
- European Telecommunications Office, **Final Report on Regulating Operators with Significant Market Power**, April 1998 (available at <http://www.eto.dk/licensing>)
- International Telecommunication Union, **Trend in Telecommunication Reform 2002: Effective Regulation**, Geneva, 2002
- Intven, Hank, (ed.) **Telecommunications Regulation Handbook**, Washington DC, 2000
- Ministry of Public Management, Home Affairs, Posts and Telecommunications, **Manual for Market Entry into Japanese Telecommunications Business**, March 2002 (available at <http://www.soumu.go.jp>)
- Ministry of Public Management, Home Affairs, Posts and Telecommunications, **Outline of the Telecommunications Business in Japan**, June 2002 (available at <http://www.soumu.go.jp>)
- The Info-Communications Development Authority, **Effective Regulation: Case Study: Singapore**, 2001 (the paper prepared for International Telecommunications Union)
- The Info-Communications Development Authority, **Guidelines on Submission of Application for Facilities-Based Operator Licence**, November 2001 (available at [http:// www.ida.gov.sg](http://www.ida.gov.sg))
- The Info-Communications Development Authority, **Guidelines for Submission of Application for Services-Based Operator Licence**, November 2001 (available at <http:// www.ida.gov.sg>)

ภาคผนวกที่ 1

ตัวอย่างใบอนุญาตประกอบกิจการโทรศัพท์พื้นฐานสำหรับประเทศกำลังพัฒนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ประเด็น	เนื้อหา
รายละเอียดทั่วไป	- ให้ข้อมูลพื้นฐาน กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง - มีความสำคัญต่อการตีความเนื้อหาในใบอนุญาตโดยศาลและรัฐบาล
ชื่อของผู้ยื่นขอใบอนุญาต	เพื่อให้เกิดหลักประกันว่าผู้ได้รับอนุญาตเป็นผู้มีตัวตนในทางกฎหมายและทางการเงิน
คำจำกัดความ	- มีคำสำคัญที่ทำให้เงื่อนไขในใบอนุญาตมีความชัดเจน - ควรอ้างคำจำกัดความจากกฎระเบียบอื่นๆ เนื่องจากอาจมีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

ส่วนที่ 2 การให้อนุญาต

ประเด็น	เนื้อหา
ประเภทใบอนุญาต	- การแบ่งประเภทอาจแตกต่างกันไป (เช่น ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่มีโครงข่าย หรือใบอนุญาตผู้ประกอบการที่ให้เฉพาะบริการ) - ในกรณีของคลื่นความถี่ มักมีการให้อนุญาตแยกต่างหาก - ระบุประเภทการบริการที่ผู้ได้รับอนุญาตไม่มีสิทธิ์ให้บริการ (อาจเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายส่งเสริมการแข่งขัน)
สิทธิผูกขาด	ต้องให้คำจำกัดความอย่างชัดเจน รวมทั้งระยะเวลา และความเป็นไปได้ในการขยายอายุสิทธิผูกขาด รวมทั้งเงื่อนไขก่อนที่จะมีการอนุมัติการขยายอายุสิทธิผูกขาด
ระยะเวลาของใบอนุญาต	- ระยะเวลาของใบอนุญาตและการต่อสัญญา (ในกรณีที่จำเป็น) - ระบุวันที่ใบอนุญาตเริ่มมีผลบังคับใช้

ส่วนที่ 3 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

ประเด็น	เนื้อหา
ค่าธรรมเนียมในการได้รับใบอนุญาต	● ปกติแล้วจะใช้ระบบการประมูลแข่งขัน หรือการกำหนดราคาตายตัวล่วงหน้า ● เป็นการเก็บเพียงครั้งเดียว ● อาจให้จ่ายเป็นงวดๆ ได้ โดยมีบทลงโทษเมื่อไม่เป็นไปตามข้อตกลง
ค่าธรรมเนียมการให้อุญญาตรประกอบกร	● ค่าธรรมเนียมตามระยะเวลาที่กำหนด (ส่วนมากจะเป็นรายปี) ● ควรครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการบริหารเพื่อกำกับดูแล (administrative costs) แต่ไม่ควรเกินกว่านั้น ● การคำนวณควรจะมาจากการประเมินค่าธรรมเนียมที่เป็นกลางต่อทุกฝ่าย
ค่าธรรมเนียมสำหรับคลื่นความถี่	● สำหรับใบอนุญาตจัดสรรคลื่นความถี่ ● ควรครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการบริหารคลื่นความถี่ ● บางครั้งอาจเก็บค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้น (ในกรณีที่ไม่มีค่าธรรมเนียมในการได้รับอนุญาต)

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขทั่วไปสำหรับใบอนุญาต

ประเด็น	เนื้อหา
การขอใบอนุญาต	■ ระบุถึงข้อกำหนดที่สำคัญและประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะที่ผู้ได้รับอนุญาตทุกหรือเกือบทุกประเภทจะต้องปฏิบัติตาม
คุณสมบัติของผู้ได้รับอนุญาต	■ ระบุข้อกำหนดเรื่องคุณสมบัติเพื่อกองการได้รับอนุญาต (ในกรณีที่มี)
กฎเรื่องความเป็นเจ้าของและการควบคุม	■ ระบุข้อจำกัดเรื่องความเป็นเจ้าของและการควบคุมผู้ได้รับอนุญาต (เช่น ข้อห้ามเรื่องการเป็นเจ้าของร่วมกับคู่แข่ง หรือความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างชาติ)
เครือข่ายและอุปกรณ์	■ กฎระเบียบเรื่องอุปกรณ์ที่สามารถใช้ได้ (เช่น ประเภทของการอนุมัติ)
บัญชี บันทึก และรายงาน	■ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (เช่น เพื่อพิสูจน์ราคา หรือกฎเรื่อง revenue cap) ■ ระบุข้อกำหนดในการรายงานและกฎระเบียบเรื่องการให้ข้อมูลแก่ผู้กำกับดูแล
ความร่วมมือกับผู้กำกับดูแล	■ ระบุข้อตกลงในการให้ผู้กำกับดูแลสามารถเข้าถึงข้อมูลและสมบัติอื่นๆ ในครอบครอง และให้ความร่วมมือกับผู้กำกับดูแลเพื่อกำกับดูแลในกรณีพิเศษ
ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ	■ ระบุข้อตกลงที่จะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ (เช่น ตำรวจ หรือหน่วยรักษาความปลอดภัยเช่นในกรณีของเรื่องการจัดผัง การป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กฎเกณฑ์เกี่ยวกับสาธารณสุขและความปลอดภัย ในกรณีที่ใบอนุญาตทั่วไปไม่ได้ครอบคลุมถึง)

ประเด็น	เนื้อหา
สิทธิการใช้พื้นที่สาธารณะ	• สิทธิที่ผู้ประกอบการสามารถก่อสร้าง ดำเนินการ หรือบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ที่อาจจะต้องมีการใช้พื้นที่ถนน อาคารของรัฐ และสมบัติสาธารณะอื่นๆ • ระบุอำนาจทางกฎหมายที่เกี่ยวกับประเด็นนี้ • ระบุถึงกฎระเบียบเรื่องสิทธิอื่นๆ อีก ถ้ามี (เช่น ในกรณีต้องจ่ายค่าบริการ ความปลอดภัยสาธารณะ และความสะอาดสบาย ความสบายตา และความถูกต้องตามกฎหมาย)
การใช้พื้นที่ส่วนบุคคล	• สิทธิต่างๆ ของผู้ประกอบการในการเข้าถึงการใช้พื้นที่ของเอกชน (เช่น เส้นทาง การวางสายเคเบิล หรือไมโครเวฟ) รวมทั้ง สิทธิในการเวนคืนในกรณีที่มี • ระบุอำนาจทางกฎหมายที่เกี่ยวกับประเด็นนี้

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขเฉพาะของใบอนุญาต

ประเด็น	เนื้อหา
การใช้คลื่นความถี่	• โดยมากเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตต่างหากสำหรับการใช้คลื่นความถี่ • ระบุกฎเกณฑ์เพื่อการใช้คลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพ
การใช้หมายเลขโทรคมนาคม	• กำหนดเลขหมายในการให้บริการ ในกรณีที่ต้องใช้ • กล่าวอ้างถึงแผนการใช้หมายเลขระดับชาติ • กล่าวถึงสิทธิและข้อผูกพันเรื่องการให้ผู้บริการมีสิทธิใช้เลขหมายโทรคมนาคมเดิม ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนผู้ให้บริการ สถานที่ หรือประเภทของการให้บริการ
รายนามผู้ใช้โทรศัพท์และการบริการฉุกเฉิน	• ข้อตกลงในเรื่องการให้บริการดังกล่าวและการร่วมมือกับผู้ประกอบการอื่นๆ ในการให้บริการร่วมกัน
การให้บริการอย่างทั่วถึงและ/หรือ ข้อตกลงเรื่องการให้บริการอย่างทั่วถึง	• ดูรายละเอียดในเรื่องการให้บริการอย่างทั่วถึง
ข้อตกลงเรื่องความครอบคลุมของเครือข่ายและบริการ	• ข้อตกลงพิเศษอื่นๆ (โดยปกติแล้วจะอยู่ในส่วนภาคผนวก เช่น แผนที่ เลขหมาย การให้บริการ เป็นต้น) • ดูรายละเอียดในเรื่องการให้บริการอย่างทั่วถึง
คุณภาพการให้บริการ	• ข้อตกลงพิเศษอื่นๆ (โดยปกติแล้วจะอยู่ในส่วนภาคผนวก เช่น ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่จะต้องบรรลุตามวันที่กำหนด ขั้นตอนการรายงาน ฯลฯ) • เอกสารกำกับดูแลอื่นๆ อาจครอบคลุมในประเด็นนี้
หลักทรัพย์เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับการปฏิบัติตามข้อตกลงในใบอนุญาต	• รายละเอียดการอ้างอิงเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกัน และวิธีการอื่นๆ ที่เป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามเนื้อหาของใบอนุญาต • พันธบัตรหรือ เอกสารหลักทรัพย์อื่นๆ ที่อาจจะต้องแนบไว้กับใบอนุญาต

ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์กับผู้บริโภค

ประเด็น	เนื้อหา
ลักษณะและเงื่อนไขการให้บริการ	• ลักษณะและเงื่อนไขซึ่งโดยปกติต้องปรากฏในเอกสารกำกับดูแล • อาจรวมอยู่ในเนื้อหาของสัญญาที่ทำกับผู้บริโภค • อาจรวมถึงข้อกำหนดเรื่องสิทธิผู้บริโภค
การร้องเรียนของผู้บริโภค	• กฎระเบียบเรื่องการรับและบันทึกข้อร้องเรียน • อาจกำหนดไว้ในเอกสารกำกับดูแล
การคุ้มครองผู้บริโภค	• ข้อกำหนดอาจอยู่ในเอกสารกำกับดูแลหรือสัญญาที่ทำกับผู้บริโภคที่ได้รับความเห็นชอบ (เพื่อแจ้งแก่ผู้บริโภค) • ระบุเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล • กฎระเบียบนี้มักมีการตีพิมพ์ในสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์
การกำกับดูแลด้านราคา	• มีการระบุกฎเกณฑ์การกำหนดราคา (ค่าธรรมเนียม) อย่างชัดเจน • ระบุประเภทบริการที่เข้าข่ายการบังคับใช้กฎเกณฑ์เรื่องราคา • ระบุระยะเวลาการประเมินการและกฎเกณฑ์ในการประเมิน • ระบุประเด็นที่สำคัญต่อการพิจารณาความสามารถทางการเงินตามใบอนุญาต • ระบุรายละเอียดในภาคผนวกหรือเอกสารกำกับดูแลที่มีการอ้างอิง • ระบุรายละเอียดในเรื่อง กฎเกณฑ์ทางด้านราคา
การระงับข้อพิพาท	• ระบุวิธีการระงับข้อพิพาทเรื่องการยื่นขออนุญาต

ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์กับผู้ประกอบการรายอื่น

ประเด็น	เนื้อหา
การเชื่อมต่อโครงข่าย	• ระบุรายละเอียดในเรื่องการเชื่อมต่อโครงข่าย • ระบุถึงสิทธิและข้อตกลงในการเชื่อมต่อโครงข่าย
พฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน	• ระบุรายละเอียดในเรื่องพฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน • ระบุวิธีการแก้ไขและการคว่ำบาตร ในกรณีที่ไม่มีการระบุไว้ที่อื่น
การเข้าถึงอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน เช่น เสา หรือท่อ	• สิทธิและข้อตกลงในเรื่อง การใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน และการเข้าถึง ท่อ และ เสา • ระบุรายละเอียดในเรื่องการเชื่อมต่อโครงข่าย
การขายต่อ	• สิทธิและข้อตกลงเรื่องการขายต่อโดยผู้ได้รับอนุญาตและผู้ให้บริการรายอื่น
การระงับข้อพิพาท	• ระบุวิธีการระงับข้อพิพาทกับผู้ได้รับอนุญาตรายอื่น เช่น เกี่ยวกับเรื่องการเชื่อมต่อเครือข่าย

ส่วนที่ 8 การแก้ไข การต่อใบอนุญาต และการยกเลิก

ประเด็น	เนื้อหา
การแก้ไขใบอนุญาต โดยผู้กำกับดูแล	- การปรับเปลี่ยนเนื้อหาใบอนุญาตเพียงฝ่ายเดียวโดยผู้กำกับดูแลควรจำกัดเฉพาะบางกรณีเท่านั้น และไม่ใช้ประเด็นทางด้านการค้าของใบอนุญาต - เงื่อนไขและขั้นตอนในการแก้ไขใบอนุญาต - ควรคงไว้ซึ่งความเป็นกลางในการแข่งขัน
การแก้ไขใบอนุญาต โดยการตกลงร่วมกัน	- เพื่อให้เกิดความแน่นอน ในส่วนที่จำเป็น - โดยปกติแล้วประเด็นทางการค้าที่สำคัญต้องอยู่ภายใต้การแก้ไขโดยการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ได้รับอนุญาตและผู้กำกับดูแล - ควรคงไว้ซึ่งความเป็นกลางในการแข่งขัน
การปฏิบัติตามข้อ บังคับ	ระบบทลงโทษในกรณีที่ไม่สามารถทำตามข้อตกลงในสัญญาได้ (รวมทั้งเรื่องค่าปรับ การยึดหลักทรัพย์ค้ำประกัน การถอนใบอนุญาต)
การต่อใบอนุญาต	ระบบสิทธิการต่อสัญญา (เช่น สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด)
การยกเลิกใบอนุญาต ด้วยสาเหตุต่าง ๆ	- กล่าวถึงการยกเลิกใบอนุญาต การถอนใบอนุญาต และ/หรือ การระงับใบอนุญาตชั่วคราว - สาเหตุ (โดยปกติจะเป็นการละเมิดข้อตกลงที่เห็นได้ชัดเท่านั้น) - กระบวนการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - กล่าวถึงกรณีที่จะกำหนดให้จ่ายค่าปรับต่ำกว่าเพื่อไม่ให้มีผลต่อการให้บริการ
การยกเลิกในกรณีที่ ไม่มีการต่อสัญญา	อธิบายสิทธิที่เหลือของผู้ได้รับอนุญาต สิทธิในทรัพย์สิน วิธีปฏิบัติต่อทรัพย์สินสมบัติ และผลกระทบอื่นๆ ในกรณีที่ไม่มี การต่อใบอนุญาต

ส่วนที่ 9 ประเด็นอื่นๆ ทัวไป

ประเด็น	เนื้อหา
เหตุสุดวิสัย	ในกรณีเหตุสุดวิสัยที่อยู่นอกเหนือที่ระบุไว้ ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของใบอนุญาต
การมอบหมายหน้าที่	- โดยมากมักจะไม่มี (หรือ ไม่มีถ้าไม่ได้มีการยินยอม) - กฎเกณฑ์และข้อห้ามเกี่ยวกับเรื่องการมอบหมายหน้าที่
ข้อกำหนดช่วงเปลี่ยนผ่าน	กฎเกณฑ์และตารางเวลาสำหรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาตอย่างเต็มที่ (เป็นสิ่งสำคัญในการให้อนุญาต ผู้ให้บริการโทรคมนาคมสาธารณะ และผู้ประกอบการรายเดิมอื่นๆ)

ที่มา: Telecommunications Regulation Handbook. (Washington DC; the World Bank, 2002)

ภาคผนวกที่ 2

ประเด็น	เนื้อหา
การแก้ไขใบอนุญาต โดยผู้กำกับดูแล	- การปรับเปลี่ยนเนื้อหาใบอนุญาตเพียงฝ่ายเดียวโดยผู้กำกับดูแลควรจำกัดเฉพาะบางกรณีเท่านั้น และไม่ใช้ประเด็นทางด้านการค้าของใบอนุญาต - เงื่อนไขและขั้นตอนในการแก้ไขใบอนุญาต - ควรคงไว้ซึ่งความเป็นกลางในการแข่งขัน
การแก้ไขใบอนุญาต โดยการตกลงร่วมกัน	- เพื่อให้เกิดความแน่นอน ในส่วนที่จำเป็น - โดยปกติแล้วประเด็นทางการค้าที่สำคัญต้องอยู่ภายใต้การแก้ไขโดยการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ได้รับอนุญาตและผู้กำกับดูแล - ควรคงไว้ซึ่งความเป็นกลางในการแข่งขัน
การปฏิบัติตามข้อ บังคับ	ระบบทลงโหมในกรณีที่ไม่สามารถทำตามข้อตกลงในสัญญาได้ (รวมทั้งเรื่องค่าปรับ การยึดหลักทรัพย์ค้ำประกัน การถอนใบอนุญาต)
การต่อใบอนุญาต	ระบบสิทธิการต่อสัญญา (เช่น สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด)
การยกเลิกใบอนุญาต ด้วยสาเหตุต่าง ๆ	- กล่าวถึงการยกเลิกใบอนุญาต การถอนใบอนุญาต และ/หรือ การระงับใบอนุญาตชั่วคราว - สาเหตุ (โดยปกติจะเป็นการละเมิดข้อตกลงที่เห็นได้ชัดเท่านั้น) - กระบวนการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - กล่าวถึงกรณีที่จะกำหนดให้จ่ายค่าปรับต่ำกว่าเพื่อไม่ให้มีผลต่อการให้บริการ
การยกเลิกในกรณีที่ ไม่มีการต่อสัญญา	อธิบายสิทธิที่เหลือของผู้ได้รับอนุญาต สิทธิในทรัพย์สิน วิธีปฏิบัติต่อทรัพย์สินสมบัติ และผลกระทบอื่นๆ ในกรณีที่ไม่มี การต่อใบอนุญาต

ส่วนที่ 9 ประเด็นอื่นๆ ทั่วไป

ประเด็น	เนื้อหา
เหตุสุดวิสัย	ในกรณีเหตุสุดวิสัยที่อยู่นอกเหนือที่ระบุไว้ ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของใบอนุญาต
การมอบหมายหน้าที่	- โดยมากมักจะไม่มี (หรือ ไม่มีถ้าไม่ได้มีการยินยอม) - กฎเกณฑ์และข้อห้ามเกี่ยวกับเรื่องการมอบหมายหน้าที่
ข้อกำหนดช่วงเปลี่ยนผ่าน	กฎเกณฑ์และตารางเวลาสำหรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาตอย่างเต็มที่ (เป็นสิ่งสำคัญในการให้อนุญาต ผู้ให้บริการโทรคมนาคมสาธารณะ และผู้ประกอบการรายเดิมอื่นๆ)

ที่มา: Telecommunications Regulation Handbook. (Washington DC; the World Bank, 2002)

ภาคผนวกที่ 2
บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตในพระราชบัญญัติ
การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

หมวด ๑ การอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

มาตรา ๗ ผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการโทรคมนาคมตามลักษณะและประเภทที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ

ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมให้มีสามแบบ ดังนี้

(๑) ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง และเป็นกิจการที่มีลักษณะสมควรให้มีการบริการได้โดยเสรี ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบแล้ว คณะกรรมการต้องออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการได้

(๒) ใบอนุญาตแบบที่สอง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีหรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ให้บริการจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือเป็นการประกอบกิจการที่ไม่มีผลกระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม หรือต่อประโยชน์สาธารณะและผู้บริโภค ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว คณะกรรมการต้องออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการได้

(๓) ใบอนุญาตแบบที่สาม ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก หรืออาจมีผลกระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม หรืออาจกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีเหตุจำเป็นต้องคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษ ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการเห็นสมควรให้ออกใบอนุญาตแล้ว จึงจะประกอบกิจการได้

ผู้รับใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง แบบที่สอง หรือแบบที่สาม จะมีสิทธิประกอบกิจการโทรคมนาคมในลักษณะหรือประเภทใด รวมทั้งมีขอบเขตการให้บริการเพียงใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งต้องสอดคล้องกับลักษณะการประกอบกิจการของใบอนุญาตแต่ละแบบที่กำหนดตามวรรคสอง และต้องคำนึงถึงการพัฒนาการให้บริการกิจการโทรคมนาคมที่หลากหลาย รวมทั้งความเป็นธรรมในระหว่างผู้ประกอบกิจการด้วย

ในการยื่นขอรับใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องระบุว่าเป็นการขอรับใบอนุญาตแบบใด พร้อมทั้งต้องแจ้งลักษณะหรือประเภทกิจการโทรคมนาคมที่ประสงค์จะดำเนินการด้วย และถ้าประสงค์จะเพิ่มการประกอบกิจการในลักษณะหรือประเภทอื่นภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตแล้ว จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการ ในกรณีเช่นว่านี้ คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามก็ได้

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตโดยเปิดเผยเป็นการทั่วไป เพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต และ

หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตซึ่งจะต้องกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทของใบอนุญาตตามมาตรา ๗ และสอดคล้องกับกิจการโทรคมนาคมแต่ละลักษณะและประเภท และต้องเป็นไปตามแนวทางการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการอนุญาต วิธีการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตของคณะกรรมการ ขอบเขตการอนุญาตให้ประกอบกิจการ กรอบระยะเวลาขั้นสูงและขั้นต่ำที่จะอนุญาตให้ประกอบกิจการ รวมทั้งเงื่อนไขอื่นที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการ

ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอรับใบอนุญาตแบบที่สองและผู้ขอรับใบอนุญาตแบบที่สามต้องมีใช้เป็นคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว และต้องมีสัดส่วนการถือหุ้นของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น รวมทั้งต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันนิติบุคคลนั้นต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยด้วยในการนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการบางลักษณะหรือบางประเภทที่เป็นนิติบุคคลจะต้องกำหนดข้อห้ามการกระทำอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการครอบงำกิจการโดยบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยอีกด้วยก็ได้

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

(๔) บุคคลผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องไม่เคยถูกศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายว่าด้วยโทรเลขและโทรศัพท์ กฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคม หรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ภายในระยะเวลาสองปีก่อนการยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(๕) ผู้ขอรับใบอนุญาตแบบที่สามต้องมีแผนการลงทุนและแผนการให้บริการกิจการโทรคมนาคมที่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

(๖) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับการขอรับใบอนุญาตแต่ละประเภทตามมาตรา ๗

มาตรา ๘ การประกอบกิจการโทรคมนาคมสำหรับใบอนุญาตแบบที่สาม ให้มีระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตซึ่งต้องอยู่ในกรอบระยะเวลาขั้นสูงและขั้นต่ำตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดการขอต่ออายุใบอนุญาตสำหรับใบอนุญาตแบบที่สาม ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอตกลงแล้ว ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอยังอยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องพิจารณาและแจ้งคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

การยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตและการให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนดซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘ ด้วย

การกำหนดระยะเวลาในการอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต ให้คณะกรรมการกำหนดโดยคำนึงถึงระยะเวลาตามแผนการลงทุน ขอบเขตการให้บริการ แนวทางการพัฒนากิจการของผู้รับใบอนุญาต การคุ้มครองผู้บริโภคที่จะได้รับการบริการอย่างต่อเนื่อง และผลการประเมินการประกอบกิจการ

การประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ได้รับใบอนุญาตแบบที่หนึ่งหรือใบอนุญาตแบบที่สองให้กระทำได้ตลอดระยะเวลาที่ยังคงให้บริการ แต่เมื่อผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะเลิกกิจการต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องปฏิบัติตามเลิกกิจการก็ได้

มาตรา ๑๐ ในการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ถ้ากิจการโทรคมนาคมนั้นมีการใช้คลื่นความถี่ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมด้วย

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตถูกเพิกถอนการใช้คลื่นความถี่ใด ให้ถือว่าถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมในส่วนที่ประกอบกิจการโดยใช้คลื่นความถี่นั้นด้วย

มาตรา ๑๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่ ค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ จะต้องไม่เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บริการโดยไม่สมเหตุผล

การกำหนดอัตราและหลักเกณฑ์ของค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่ และค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม ให้คณะกรรมการคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ความคุ้มค่า ความขาดแคลนและวิธีการจัดสรรทรัพยากรดังกล่าว

การกำหนดอัตราและหลักเกณฑ์ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ให้คณะกรรมการคำนึงถึงแบบของใบอนุญาต รายจ่ายในการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคมอันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ ในการออกใบอนุญาตสำหรับกิจการโทรคมนาคมที่ต้องใช้เลขหมายโทรคมนาคม ตามที่กำหนดในแผนเลขหมายโทรคมนาคม ให้คณะกรรมการกำหนดเลขหมายโทรคมนาคมสำหรับใช้ในการให้บริการหรือพื้นที่การให้บริการสำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตด้วย

ผู้รับใบอนุญาตจะนำเลขหมายโทรคมนาคมออกให้บริการแก่บุคคลทั่วไปได้เฉพาะเลขหมายโทรคมนาคมที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตมิได้นำเลขหมายโทรคมนาคมตามที่ได้รับอนุญาตออกให้บริการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือนำเลขหมายโทรคมนาคมที่ไม่ได้รับอนุญาตออกให้บริการ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตหรือระงับการใช้เลขหมายโทรคมนาคมนั้นได้ โดยผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ไม่ได้

ในกรณีเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ และเมื่อมีความพร้อมทางเทคนิค ให้คณะกรรมการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการมีสิทธิใช้เลขหมายโทรคมนาคมเดิมเมื่อผู้ให้บริการต้องการเปลี่ยนผู้

ให้บริการ สถานที่ หรือประเภทของบริการ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องด้วย

ภายใต้บังคับของมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ให้ข้อมูลผู้ใช้เลขหมายโทรคมนาคมแก่บุคคลที่ขอไปจัดทำรายนามผู้ใช้บริการ โดยคิดค่าใช้จ่ายได้เฉพาะค่าใช้จ่ายในการจัดข้อมูลให้เท่านั้น

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดเลขหมายโทรคมนาคม ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ในการให้บริการ ในการจัดทำแผนเลขหมายโทรคมนาคมของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีเลขหมายโทรคมนาคมเพียงพอแก่การให้บริการ
- (๒) ให้มีการใช้เลขหมายโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
- (๓) แผนเลขหมายโทรคมนาคมต้องช่วยให้การจำแนกลักษณะและประเภทของบริการและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมเป็นไปโดยง่ายและชัดเจน
- (๔) ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแผนเลขหมายโทรคมนาคมได้เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นเท่านั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดแผนเลขหมายโทรคมนาคมหรือให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแผนเลขหมายโทรคมนาคมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขยายการให้บริการโดยการเพิ่มจำนวนเลขหมายโทรคมนาคมสำหรับใช้ในการให้บริการหรือการขยายพื้นที่ให้บริการ ให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการเพิ่มจำนวนเลขหมายโทรคมนาคมหรือการขยายพื้นที่ให้บริการจะเป็นประโยชน์สาธารณะ และไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันการประกอบกิจการโทรคมนาคมอย่างเป็นธรรม คณะกรรมการอาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ในการนี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาและแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ และในการอนุญาตให้คณะกรรมการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโทรคมนาคมในส่วนที่อนุญาตดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๕ ในการประกอบกิจการโทรคมนาคม ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาต ให้คณะกรรมการกำหนดสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบโดยเฉพาะของผู้รับใบอนุญาตให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแผนการให้บริการกิจการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาต โดยอย่างน้อยต้องกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการเริ่มให้บริการ รายละเอียดของลักษณะ หรือประเภทการให้บริการ อัตราค่าบริการ การให้บริการแจ้งข้อมูลผู้ใช้เลขหมายโทรคมนาคม และการอื่นที่จำเป็นในการให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในกรณีที่มีเหตุสำคัญเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือกฎหมายหรือพหุติการณเปลี่ยนแปลงไปให้คณะกรรมการมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขในการอนุญาตได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามเลขหมายโทรคมนาคมหรือตามพื้นที่ที่กำหนด ถ้าปรากฏต่อคณะกรรมการว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการให้บริการตามแผนการให้บริการกิจการโทรคมนาคมที่กำหนดเป็นเงื่อนไขการอนุญาตตามมาตรา ๑๕ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและคณะกรรมการเห็นว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อประโยชน์สาธารณะ ให้คณะกรรมการมีอำนาจถอนคืนเลขหมายโทรคมนาคมตามจำนวนที่กำหนด หรือจำกัดพื้นที่การให้บริการลงจากที่อนุญาตไว้แล้วได้โดยผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ มิได้

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดให้มีการบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และให้มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

(๒) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสำหรับสถานศึกษา ศาสนสถาน สถานพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

(๓) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสาธารณะในบางลักษณะหรือบางประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนดแก่ผู้มีรายได้น้อย

(๔) จัดให้มีการให้บริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้คณะกรรมการจัดให้มีการประกาศตามวรรคสองไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตได้ทราบขอบเขตการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งก่อนการยื่นคำขออนุญาตด้วย

การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามมาตรา ๑๗ นี้ต้องไม่ทำให้เกิดภาระเกินสมควรแก่การลงทุนของผู้รับใบอนุญาต และต้องให้มีการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตที่ประกอบกิจการโทรคมนาคมในลักษณะและประเภทเดียวกัน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใดไม่สามารถจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๗ ได้ หรือในกรณีที่เห็นสมควรให้ผู้รับใบอนุญาตมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตนั้นต้องจัดสรรรายได้ที่ได้รับจากการให้บริการโทรคมนาคมให้แก่กองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปดำเนินการจัดให้มีการบริการโทรคมนาคมตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการใด ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับใบอนุญาตรายใหม่มีโอกาสให้บริการโทรคมนาคมในท้องที่ใดแข่งขันกับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรมได้

มาตรา ๒๐ ผู้รับใบอนุญาตจะพักหรือหยุดการให้บริการไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไม่ได้ จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดผู้รับใบอนุญาตจะปฏิเสธการให้บริการแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรไม่ได้

มาตรา ๒๑ การประกอบกิจการโทรคมนาคม นอกจากต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าแล้ว ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการเฉพาะตามลักษณะการประกอบกิจการโทรคมนาคมมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำการอย่างใดอันเป็นการผูกขาด หรือลด หรือจำกัดการแข่งขันในการให้บริการกิจการโทรคมนาคมในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การอุดหนุนการบริการ
- (๒) การถือครองธุรกิจในบริการประเภทเดียวกัน
- (๓) การใช้อำนาจทางการตลาดที่ไม่เป็นธรรม
- (๔) พฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน
- (๕) การคุ้มครองผู้ประกอบการรายย่อย

มาตรา ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องรายงานให้เลขาธิการทราบโดยไม่ชักช้าเมื่อมีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้รับใบอนุญาตได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจนอาจเกิดปัญหาในการให้บริการโทรคมนาคม
- (๒) ผู้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการโทรคมนาคมอื่นนอกจากกิจการที่ได้รับอนุญาต
- (๓) ผู้รับใบอนุญาตจะทำสัญญาให้บุคคลอื่นมีอำนาจทั้งหมดหรือบางส่วนในการบริหารงานของผู้รับใบอนุญาต
- (๔) ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือถูกกระทำอันมีลักษณะเป็นการครอบงำกิจการหรือถูกครอบงำกิจการตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (๕) กรณีใดๆ ที่มีหรืออาจจะมีผลกระทบต่อการประกอบกิจการหรือการให้บริการของผู้รับใบอนุญาตตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การรายงานตาม (๒) และ (๓) ผู้รับใบอนุญาตต้องกระทำก่อนดำเนินการสำหรับกรณีตาม (๑) (๔) และ (๕) ให้รายงานทันทีที่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น

เมื่อเลขาธิการได้รับรายงานตามวรรคสองให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการโดยเร็ว ในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

มาตรา ๒๓ คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานการใช้บริการโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถตรวจสอบได้

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการประกอบกิจการโทรคมนาคมบางลักษณะหรือบางประเภทมีเทคโนโลยีเฉพาะด้าน ซึ่งไม่อาจนำบทบัญญัติในหมวดนี้ไปใช้บังคับให้สอดคล้องกับการประกอบกิจการโทรคมนาคมนั้นได้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขสำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคมนั้นได้

การกำหนดเงื่อนไขการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามลักษณะและประเภทของการประกอบกิจการ ขอบเขตการให้บริการ รวมทั้งสิทธิต่างๆ ในการให้บริการโทรคมนาคมเท่าที่อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตตามมาตรา ๘

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบกิจการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับบริการอยู่เดิม และการพัฒนาเพื่อให้มีการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือการอื่นใด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย แจ้งรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรคมนาคมให้คณะกรรมการทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในระหว่างที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยประกอบกิจการโทรคมนาคมต่อไปได้

มาตรา ๘๐ ในการประกอบกิจการโทรคมนาคมของการสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗๔ ถ้าหน่วยงานดังกล่าวได้มีการให้อนุญาต สัมปทานหรือสัญญาแก่ผู้ใดเป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาผู้นั้นยังคงมีสิทธิประกอบกิจการโทรคมนาคมตามขอบเขตและสิทธิที่มีอยู่เดิมตามที่ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นต่อไป จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

การประกอบกิจการโทรคมนาคมของผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดบนพื้นฐานของหลักการการแข่งขันโดยเสรีและอย่างเป็นธรรม ในการนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย และในการกระทำความผิดใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ถือเป็นเหตุให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ ถ้าเป็นการกระทำของผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นได้

การทำความตกลงเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา โดยมีใช่เป็นการลดหรือจำกัดสิทธิในการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ของการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น มิถือว่าเป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญารายใดทำความตกลงกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เพื่อเปลี่ยนการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น เป็นการได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการออกใบอนุญาตให้กับผู้รับอนุญาตสัมปทานหรือสัญญานั้น โดยให้ได้รับสิทธิประกอบกิจการโทรคมนาคมตามขอบเขตการให้บริการเดิมที่คู่กรณีได้ตกลงกันและตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ของการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ การออกใบอนุญาตให้นำมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญารายใดจากหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๑ เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตตามมาตรา ๘ ให้ผู้ที่ดำเนินการให้บริการโทรคมนาคมโดยชอบด้วยกฎหมายที่กระทำอยู่ก่อนมีประกาศไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันและไม่อยู่ภายในบังคับของมาตรา ๗๔ และมาตรา ๘๐ ถ้าประสงค์จะให้บริการต่อไป ต้องมายื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดดังกล่าว และในระหว่างนั้นให้ยังคงให้บริการโทรคมนาคมต่อไปได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาตให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการที่คณะกรรมการมีประกาศกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคมเพิ่มเติมภายหลังจากการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม